

arzusunun görsel dille dönüşümünü temsil etmektedir. Filmsel mekanlarda Bosna Hersek vatandaşları, şehirlerine yönelik olarak sivil toplumun kentsel aidiyet ve bütünleşme çabalarını sergilemektedir. Öte yandan, filmlerin senaryoları yazınsal bir ürün olarak drama olgusundan yola çıkmakta, böylelikle Bosna Hersek sinemasının dili dramatik-trajik anlatılara dayanmaktadır. Bu anlatıların temellerinden birisi ise Türk kültürüyle ve inanç sistemiyle olan bağlantılardır. Özellikle Osmanlı'nın dörtüyzelli yıllık izlerini taşıyan Saraybosna'nın sinemasal mekan olarak kullanımı, bu sinemanın görsel dilinin Türk kültüründen ayrışık olamayacağını göstermekte ve bu bölgedeki Osmanlı izleri sinema diline önemli ölçüde katkı sağlamaktadır. Bu anlamda Bosna Hersek sineması hem dramanın aktarılış biçimi hem de mekanın yansıtılması anlamında Türk kültürün derin izlerini taşımaktadır. Tüm bu olguların ışığında bu çalışmada Bosna'lı farklı yönetmenlerin filmleri anlatısal ve görsel unsurlar bağlamında ele alınarak sinemasal dilleri kültürel bir çözümlemeye tabi tutulacaktır.

XX YÜZYIL AZERBAJCAN EDEBİYATINDA TAHMİS TARZININ ÜSTADI NOVBERİ

Naile MUSTAFAYEVA

Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi M.Fuzuli Adlı
Elyazmalar Enstitüsü

Anahtar Kelimeler: Toplu, tahmis, klasik, Novberi, Fuzuli.

ÖZET

Yirminci yüzyılda, özellikle de eski Sovyetler döneminde Azerbaycan edebiyatı yeni görevler üstlenmiş, şiire yeni konular gelmiş, birtakım klasik şiir türlerinden vazgeçilmiştir. “Novberi” mahlasıyla şiirler yazan Kerbelayı Gara Meşedi Suleyman oğlu Garayev böyle bir dönemde yaşayarak klasik edebi geleneği yaşatmaya çalışan, Nevai ve Fuzuli şiirlerine tahmisler yazan şairlerden olmuştur. O, 1885 yılında Şuşa'da, tüccar ailesinde doğmuş, eğitimini de burada almış, Arap, Fars ve Rus dillerini öğrenmiştir. 1920 yılında Azerbaycan'da Sovyet hakimiyeti kuruluncaya kadar şair ticaretle uğraşmış, İran, Suriye, Irak ve Suudi Arabistan'a seyahat etmiştir. Novberi XX

yüzyılın ilk yıllarında Fuzuli geleneklerinin takipçisi olarak tanınmış kendisiyle hemfikir olan Aliğa Vahid, Ali Nazmi, Salman Mümtaz gibi şahsiyetlerle defalarca görüşmüştür. Novberi Füzuli yaratıcılığına o kadar hayran olmuş ki, şiirlerinden birinde kendisiyle aynı dönemde yaşamak, hatta onun kalemi, mürekkebi olmak istediğini belirtmiştir. Fuzuli şiirlerine yazılan tahmisler şairin yaratıcılığında önemli yer tutmaktadır. Onun Fuzuli'nin “Ya Rab”, “Gül”, “Beni”, “Aşk”, “Bak”, “Çare”, “Sabah” ve başka redifli gazellerine yazdığı tahmisleri özellikle dikkat çekicidir Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Elyazmaları Enstitüsü'nde S-464 ve S-465 şifresile Növberinin avtografi olan 2 ciltten oluşan tahmisler toplusu korunmaktadır.

AZERBAYCANIN GEDEBEY YÖRESİNİN TÜRK MENŞELİ ETNOTOPONİMLERİ

Mehebbet PAŞAYEVA

Azebaycan Devlet İktisat Universitesi / Azerbaycan

Anahtar Kelimeler: Etnotoponim, kabile, halk, tarih, söykökü.

ÖZET

Malumdur ki, etnotoponimler halkın tarihini, etnogenezini, onun yayılma arealarını öğrenmek açısından son derece büyük önem kesb edir. Etnotoponimlerin müeyyen qrupu halqın teşekkülünde hansı kabile, tayfaların iştirak etdiyini, bu prosesin özünün ne zaman baş verdiyini müeyyenleşdirmeye imkan verir ve halkın tarih boyu yaşadığı ve yayıldığı arazini müeyyenleşdirmek için tutarlı kaynaktır. Her bir yer adı ait olduğu halkın dili, tarihi, etnoqrafyası, dünya görüşleri, teşeklülû, etnogenetik yapısı, medeniyeti gibi özellikler hakkında çokyönlü bilgi verir. Yer adları sadece belirli bir yerin adını bildirmekle yanısıra, o yerlerde yaşayan halkın etnik yapısı gibi çeşitli özellikleri de bildirmektedir. Türk dünyasının ayrılmaz bir parçası olan Azerbeycan insanların yerleşmiş oldukları en eski yerlerden biridir. Azerbaycan'ın tarihi geçmişi, coğrafi konumu ve halkların etnik menşeyi hakkında bilgi veren yer adları (toponimler) zaman zaman parçalanarak bir birinden ayrı kalmış Türk dünyasının büyük geçmişinin öğrenilmesi için değerli bir kaynaktır. Azerbaycanda tarihin eski devirlerinden